

TILVÆKST Grovfoder nr. 15, 17. juni 2022

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i græs
- Aktuelt i foderroer
- Aktuelt i vårsæd
- **Regler og tilskud**
- §3-arealer – mulighed for dispensation og erstatning

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Majs bør eftergødskes ved radrensning eller i umiddelbar nærhed af tidspunktet herfor. Ved bredspredning eller udsprøjtning af gødning skal det ske på tørre planter for at undgå for mange bladsvindninger.

Utrivelige majsplanter

I den seneste uges tid har vi set – og fået henvendelser omkring – utrivelige majsplanter. Det er alt fra nogle få til en temmelig stor del af planterne i marken, som er hæmmede i vækst. Flere årsager har været nævnt, herunder alt fra sandflugt over sprøjteskader til angreb af fritfluer.

Overordnet set kan der også være et sammenfald af flere årsager, men stress forårsaget af sandflugt og påvirkning af kraftig vind samt fritfluer er nok de primære, mens deciderede skader af sprøjtning sjældent ses.

Angreb af fritfluer ses oftest ved, at planterne udvikler flere sideskud, og at hovedskuddet ikke strækker sig. Desuden ses sammenrullede eller sammenklistrede blade, ligesom der ofte vil ses flossede blade på hovedskuddet. Det er ikke muligt at bekæmpe larverne, som sidder gemt inde i planten.

Billede 1 Den mindste af disse to planter er givetvis angrebet af fritfluer (Foto: Thomas Harbo)

Radrensning og eftergødskning

Ukrudtsprøjtningen nærmer sig sin afslutning i majs, og det er nu tid til at få foretaget radrensningen og den sidste eftergødskning af majs. Flere har god erfaring med at eftergødske majs her i midten af juni. I majs begynder kvælstofoptagelsen for alvor med strækningsvæksten fra seksbladstadiet, og ved at eftergødske majs på dette tidspunkt sikres det, at der ikke tabes noget kvælstof til udvaskning eller denitrifikation ved perioder med meget nedbør i frem til strækningsvækst.

Udfordringen ved at eftergødske majs er, at der er en ikke ubetydelig risiko for at svide planterne ved gødningstildelingen. Derfor er det vigtigt at følge nedenstående anbefalinger, så gødningssvidninger af afgrøden mindskes. Det er svært helt at undgå, at majs får enkelte "pletter" med gødningssvidninger. Målet er derfor også kun at undgå alvorlige gødningssvidninger.

Gødningen kan som nævnt i TILVÆKST Grovfoder nr. 14 tildeles sammen med radrensning, som er den mest sikre metode til at undgå svidninger, da gødningen placeres på jorden. En anden udbredt mulighed er at bredsprede gødningen med gødningsspreder, hvor risikoen for svidninger og størrelse på majsplanten hænger sammen. Desto større majsplanter, desto større risiko for gødningssvidninger. Store majs har et større "kræmmerhus", hvor gødningen vil blive fanget og derved svide majsplanten. Kør derfor gerne lidt til den tidlige side, hvis du bredspreder gødningen med gødningsspreder. Derudover kan der som alternativ til førnævnte metoder udsprøjtes en kvælstofholdig gødning. Husk, at der dog kun kan tildeles en mindre mængde end ved de førnævnte metoder. Ligeledes er der krav om at anvende urease-inhibitor til de amid-baserede flydende gødninger, når disse udbringes efter 1. april og ikke nedfældes. Det anbefales altid at anvende urease-inhibitor – også ved udbringning ved radrensning – for at undgå kvælstoffordampning og sikre en god kvælstofeffekt. Følg leverandørens anbefaling.

Udbringningsmetoder ved eftergødskning af majs

- **Bredspredning af fast handelsgødning** med gødningsspreder bør ske, mens majsplanterne stadig er relative små.
Spredning foretages kun på tørre planter.
- **Udsprøjtning af en flydende kvælstofholdig gødning** (f.eks. urea, Dangøgning N18 (DG Leaf N-18), Bio NS 15-2). Der kan kun tildeles en mindre mængde kvælstof for at undgå svidninger. Maks. 15 kg N/ha, kun på tørre planter og ikke i solskin. Anvend store vandmængder 200-400 l/ha.
- **Placering af flydende gødning eller fast handelsgødning ved radrensning** af majs.
Gødningen placeres max. 10 cm fra majsrækken så planterne hurtigt får kontakt til gødningen.
- **Udlægning eller nedfældning af gylle** i majs.
Gyllen kan slangeudlægges i majs både før og efter radrensning. Det kan forårsage relativt mange køreskader særligt i mindre ukurante marker.

Frist for etablering af efterafgrøder i majs

Fristen for at etablere græsefterafgrøder i majs afhænger af hvilke(t) efterafgrødekrav dine efterafgrøder skal opfylde. For de fleste anvendes græsefterafgrøderne til flere typer af efterafgrødeordninger, f.eks. til både MFO- og Pligtige/husdyr-efterafgrøder, samt i nogle tilfælde også til græsefterafgrøder på kvæg-undtagelsesbrug til opfyldelse af kravet om 80 % græs og græsefterafgrøder. I nedenstående tabel kan du se en kort oversigt over fristen for etablering af efterafgrøderne for de forskellige efterafgrødeordninger. Husk, at der som nævnt i TILVÆKST Grovfoder nr. 14 skal være en uge til ti dage imellem behandling med MaisTer og isåning af græsefterafgrøde, samt minimum fem dage imellem sprøjtning med mesotrion-produkter (Callisto/Starship Max/Tocalis/Evolva m.fl.) og isåning af græsefterafgrøde.

Tabel 1 Frist for etablering af græsefterafgrøder

Efterafgrødeordning	Frist for etablering
MFO efterafgrøder	30. juni
Pligtige/husdyr efterafgrøder	1. august
Målrettede efterafgrøder	1. august
80 % græsefterafgrøder (kvæg-undtagelsesbrug)	1. august

Mangan, bor og andre mikronæringsstoffer

I næsten alle år ser vi perioder, hvor majsen enten kommer langsomt fra start eller kommer til at stå lidt stille i væksten, ofte pga. omslag i vejret hvor vi kommer ned på lave temperaturer og kolde nætter. I år er ingen undtagelse, hvor vi også har haft en lidt køligere periode, hvor majsen stod og blev lidt gul.

Hurtigt kommer diskussionen og snakken ind på, at det må skyldes, at majsen mangler nogle næringsstoffer. Der findes et utal af forskellige næringsstofblandinger, som kan udsprøjtes på majsen. Fælles for mange af produkterne er dog, at det er svært at finde Landsforsøg, som konsekvent giver merudbytter for anvendelse af mikronæringsstoffer i majs. Der er dog forsøg, som i nogle år giver et merudbytte for at tilføje bor til majs. Det nævnes ofte i forbindelse med forsøg med mikronæringsstoffer i majs, at det er svært at finde gode arealer til forsøgene, da der ikke altid er en mangel på forsøgsarealet. Dette understreger netop, at der som udgangspunkt ikke er behov for at anvende mikronæringsstoffer i majs, hvilket vi da heller ikke anbefaler.

Undtagelsen til denne generelle antagelse er, at der kan være enkelte arealer, som kan have en mangel på et eller flere mikronæringsstoffer. Fælles for mangan og bor er, at de begge bliver utilgængelige for planterne, når jorden er løs og tør, og reaktionstallet er forholdsvis højt for den pågældende jordtype. Sidstnævnte faktor er sjældent et problem på jordtyper som JB 1-4, hvor hovedparten af majs i SAGRO's område dyrkes; her er reaktionstallet oftere lidt til den lave side. Jorden har måske været tør i nogle majsmarker, men som udgangspunkt har jorden i majsmarkerne ikke været så tør som i andre afgrøder, da vandforbruget i majsen indtil starten af juni har været forholdsvis lavt. Undtagelsen er her marker, hvor der er høstet et slæt græs inden etablering af majsen, hvor jorden derfor har været udtørret inden såning af majsen, som derved har haft en lidt "tør" start.

Risikomarker er marker med et højt reaktionstal for jordtypen, tørre forhold i marken, samt marker som ikke er i god gænge med tilførsel af husdyrgødning gennem de senere år. Husk altid at lave sprøjtevinduer, hvis du anvender mikronæringsstoffer, så du kan se forskellene i marken. Der er stor forskel på prisniveauet for de forskellige produkter, der anvendes til udsprøjtning. Undersøg priserne, da det kan derfor blive en bekostelig affære.

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Generelt har der været gode betingelser for genvæksten siden første slæt. Græsset kvitterer for moderate temperaturer, og har nedbøren kunnet suppleres med vanding, har forholdene været tæt på ideelle. Hvor der ikke kan vandes, er nedbørsunderskuddet næppe dækket ind, og græsset vil hurtigt komme til at mangle vand, når det sætter ind med sommervej.

De, der var tidligst i gang med første slæt, er nu godt i gang med andet slæt. De øvrige følger efter med det interval, som passer til den valgte strategi. Mange har valgt en strategi med ca. fire uger mellem første og andet slæt, for at

bruge de to første slæt til kørne, og med noget længere interval fra andet til tredje slæt for at lave kviefoder af det. Skrider tidspunktet for andet slæt – f.eks. på af manglende nedbør, så det bliver for gammelt, kan strategien ændres.

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Foderroerne lukker rækkerne. Gødsningen skal afsluttes og der skal tildeles bor. Hold øje med skadedyr.

Aktuelt

Foderroerne kvitterer for den seneste måneds nedbør og med de moderate temperaturer vokser afgrøderne godt til. De tidligst såede afgrøder lukker rækkerne inden for den kommende uge.

Hvor det er planlagt, er det derfor på tide at få tildelt den sidste handelsgødning, ligesom den vigtige sprøjtning med bor også kan ske nu, hvor der er stor bladfylde. Traditionelt er de borholdige produkter ikke blandbare med andet end skadedyrsmidler, men aktuelt bør der heller ikke være behov for andet. Tjek for skadedyr – særligt bede- og ferskenbladlus, inden du sprøjter med bor og tag Pirimor 500 WG eller Lamdex med, hvis der er behov. Tjek etiketten på borproduktet for blandbarhed med insekticidet.

Bor

Bormangel i foderroer kan dels resultere i mindre tilvækst og tørstoftab dels i hjerte- og tørforrådelse, som giver et større lagertab. Roerne skal derfor ubetinget tildeles bor. Har du ikke allerede tidligere tildelt bor med gødning eller evt. et middel til udsprøjtning, bør du gøre det nu inden rækkelukning, hvor afgrøden har en stor bladmasse. Normalt er det tilstrækkeligt at tilføre 450 g/ha bor ved rækkelukning. En eller to behandlinger tidligere i vækstsæsonen med en lille mængde bor eller et blandingsprodukt med flere næringsstoffer foruden bor er ikke tilstrækkelig til at sikre afgrødens forsyningbehov med bor, og der bør udføres en supplerende behandling nu.

Bliver det en tør sommer, er risikoen for bormangel stor, da jorden mange steder er forholdsvis løs. Risikoarealer er især:

- Let sandjord
 - Løs jord
 - Højt Rt for jordtypen
- Sandede pletter på lerjord
 - Højt Rt for jordtypen
- Arealer, som ikke regelmæssigt har fået husdyrgødning

I tør jord med større iltspænding bliver jordens indhold af bor (og mangan) iltet, hvorved det ikke er muligt for planterne at optage det. Under sådanne forhold er bladgødsning – og vanding/nedbør – det, der kan afhjælpe mangelsituationen.

Borprodukterne til udsprøjtning kan være lidt vanskelige at håndtere i sprøjten, og du bør læse – og holde dig til – etikettens anvisning om blandingsrækkefølge og blandingspartnere, væskemængde, anvendelse af additiver til pH-kontrol m.v. for at undgå udfældninger.

Tabel 2 Vejledende dosis af borprodukter (Kilde: SEGES, Vejledning i planteværn 2022, side 138)

Produkt	Indhold af bor [g pr. l eller kg]	Dosering [kg eller l pr. ha]	Tilført mængde [g pr. ha]	Vejledende pris [kr. pr. ha]
Bor 150MEA	150	2,5	375	63
Solubor 21	215	5,0	1.075	125
Solubor DF	175	5,0	875	125
YaraVita Bortrac 150	150	3,0	450	57
BioBor 150	150	3,0	450	42
Profi Bor 150	150	3,0	450	45

Aktuelt i vårsæd

Af planterådgiver Vivi Ernsten

De seneste uger har budt på optimalt vejr for udvikling af bladsvampe. I modtagelige sorter som Applaus, RGT Planet og Stairway trives bygbladplet under lune forhold og med fugtighed på bladene, mens skoldplet også trives under såvel kølige som lune forhold, og med fugt i afgrøden kan angreb spredes til naboplanter. Det tidligst såede vårbyg er nu så langt fremme i udvikling, at vækststadiet for anvendelse af vækstregulering er passeret for længe siden, mens behandlingsfristen for anvendelse af Comet Pro (st. 59) og Propulse SE 250 (st. 61) til svampebekæmpelse også er ved at være nået.

Anderledes ser det ud for sent sået vårbyg, hvor der endnu kan være tid til en behandling mod aksnedknækning og svampe. Holder vejrudsigten for de kommende dage vil det sætte skub i udviklingen, og sprøjtningen bør derfor ikke trækkes længe.

Læs nærmere i TILVÆKST Grovfoder nr. 13 for løsningsforslag.

REGLER OG TILSKUD

§3-arealer – mulighed for dispensation og erstatning

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det bliver muligt at søge dispensation eller erstatning for dyrkningsforbuddet af §3-beskyttede arealer.

Forbuddet mod omlægning, gødsning og sprøjtning af §3-beskyttede arealer træder i kraft den 1. juli. Fra denne dato må du således ikke længere dyrke disse arealer intensivt. Arealerne må fortsat afgræsses og slås.

For de ejendomme, hvor dyrkningsforbuddet er særligt indgribende og omfattende for driften, altså at det har ekspropriativ karakter, er der mulighed for at søge dispensation eller erstatning. Miljøstyrelsen åbner senest 1. juli for en online ansøgningsportal til disse ansøgninger. Hvor vidt, du kan komme i betragtning til dispensation eller erstatning, beror på en konkret vurdering, hvor Miljøstyrelsen bl.a. vil vurdere driftstab, arealstørrelse og hidtidig drift. Miljøstyrelsen kan ikke på forhånd give anvisninger til, hvad der regnes for atypisk, men vil vurdere sagerne individuelt, hvorfor der desværre må påregnes en vis sagsbehandlingstid. Det forventes, at du selv kan angive, om du foretrækker dispensation eller erstatning. Et velbegrundet valg vil formegentligt blive inddraget i vurderingen.

Ønsker du hjælp til at indsende en ansøgning om dispensation eller erstatning, bedes du henvende dig til Nicolai Smed Kjær, tlf. 7660 2185/2557 9977, nsk@sagro.dk